

Årsredovisning 2007

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Box 70412, 107 25 Stockholm

Besöksadress: Klara Norra Kyrkogata 34

Tel: 08-412 46 00, fax: 08-10 46 41, e-post: can@can.se, hemsida: www.can.se

Organisationsnummer 802000-5461

Innehållsförteckning

Ordföranden har ordet	3
Några aktuella glimtar	4
Förvaltningsberättelse	7
1. Basfaktaförmedling	7
Bibliotek	7
Publiceringsverksamhet	8
Webbservice	9
Kurs- och konferensverksamhet	13
Local Hero	14
Mediagranskning	14
2. Undersökningar och statistik	15
3. Organisationssamverkan	18
Samverkanskurser och konferenser	19
Samverkansprojekt	20
Förelärsbidrag	20
4. Regional verksamhet	22
CANs länsombud	22
Länssamrådsgrupper	22
Regional kurs- och konferensverksamhet	22
5. Internationellt samarbete	24
Samverkan med internationella organisationer	24
Internationella konferenser och möten	25
Administration och personal	26
Kansli	26
Personalutveckling	27
Representation i andra organisationer och myndigheter	27
Marknadsföring	28
CANs drogforskningspris	28
Organisationen	29
CANs stadgar	29
CANs uppgifter	29
Styrelse	30
Arbetsutskott	31
Revisorer	31
Ombudsförsamling	32
Årsmöte	33
Ekonomisk redogörelse	34
Resultaträkning	35
Balansräkning	36
Tilläggsupplysningar och noter	37
Revisionsberättelse	42
Anställda på CANs kansli	43
CANs länsombud	44

Ordföranden har ordet

Regeringen har beslutat om en ny organisation för ledningen av arbetet på Alkohol, Narkotika och Tobaksområdet, ANT. Dessutom läggs dopningsfrågorna till i organisationen. Det särskilda samordningskansliets placering i Socialdepartementet ska ge bättre resultat än hittills. Huvudlinjen är att kansliet inte ska utföra det praktiska arbetet utan det ska befintliga myndigheter och organ svara för. Över tid har de olika strukturer som skapats för arbetet med ANT-frågorna gett skiftande resultat. Jag hoppas att uppslutningen kring den nu bestämda blir god. Problemen inom ANT och dopning är så stora att effektiva åtgärder för att motverka skadorna är mycket angelägna.

Glädjande är avsikten att ge folkrörelserna en större roll i arbetet. Det kommer att få stor betydelse för dels CAN och dels dess medlemsorganisationer. Nuvarande uppdraget från staten till CAN ska ligga kvar, men kan också efter senare beslut komma att utökas. CAN finansierar ju sin verksamhet med dels statsanslag och dels med ersättningar för olika drogvaneundersökningar. Inte minst de internetbaserade informationskanalerna kräver ökade ekonomiska insatser för att bevara sin attraktionskraft och svara mot bl a skolelevernas behov.

Flera medlemsorganisationer har tagit upp skolans ANT-verksamhet i CANs styrelse och önskat insatser från CAN. Styrelsen har därför vid två tillfällen fått redovisningar av Folkhälsoinstitutets skoluppdrag, som innebär att institutet på Socialdepartementets uppdrag utarbetat riktlinjer och metoder för skolans verksamhet inom ANT. Uppdraget är slutfört och det är bara att hoppas att regeringen snabbt ger skolan möjligheter att arbeta i linje med de föreslagna intentionerna.

Sedan 10-talet är genomförs inom ramen för ESPAD – The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs – undersökningar om skolungdomarnas drogvanor i Europa. I den första datainsamlingen 1995 deltog 26 länder och i den senaste undersökningen, som genomfördes våren 2007, hade antalet stigit till 35. Armenien är senast tillkommet land. Rapporten publiceras hösten 2008. CANs kansli har från början spelat en betydelsefull roll i detta arbete, bl a genom kompetensen och erfarenheten av tidigare skolundersökningar, och har sedan starten koordinerat projektet.

Med stor framgång var CAN huvudorganisatör för ICAAs – International Council on Alcohol and Addictions – 100-årsjubileum i Stockholm där organisationen också bildades. Innan jubileumsåret löstes den fleråriga tvisten om kriterierna för medlemskap i ICAA på så sätt att alkoholindustrin inte längre kan bli medlemmar. Viktiga insatser för frågans lösning gjordes av Sven-Olof Carlsson, IOGT-NTO, Jakob Lindberg och Björn Hibell, CAN. ICAA har en viktig roll för spridning i världen av forskningsresultat inom alkohol- och narkotikaområdet.

Kansliets personal utförde ett mycket bra arbete vid ICAAs kongress. För det och för årets övriga arbete är de värda ett stort tack!

Göran Magnusson

Några aktuella glimtar

ESPAD större än någonsin

Våren 2007 genomfördes den europeiska skolundersökningen för fjärde gången. Sedan 1995 har den gjorts vart fjärde år och intresset för projektet fortsätter att öka. I årets undersökning deltog 35 länder, vilket är lika många som 2003. Gången före var det 30 länder och i den första studien 1995 var antalet 26. Då ytterligare 5–6 länder kommer att genomföra undersökningen under våren 2008 finns det goda skäl att anta att projektet kommer att fortsätta att växa till 2011 då nästa datainsamling ska genomföras.

ICAA håller 100-årsjubileum i Stockholm

ICAA, International Council on Alcohol and Addictions, grundades 1907 i Stockholm och passade följdriktigt på att förlägga sitt 100-årsjubileum till samma stad. Jubileet ingick som en del i den stora, internationella konferens som genomförs i ICAAs regi vartannat år, denna gång på Norra Latin i Stockholm med CAN som huvudarrangör. Medarrangörer var alkoholkommittén, KSAN, Mobilisering mot narkotika (MOB), Socialstyrelsen, SoRAD, Statens folkhälsoinstitut, Sveriges landsråd för alkohol- och narkotikafrågor samt Systembolaget.

Konferensen lockade 350 deltagare från 47 länder i alla världsdelar. Den genomfördes under beskydd av Drottning Silvia som också gästade konferensen en av dagarna.

Björn Hibell talat vid invigningen av ICAA-konferensen.

Förmiddagarna inleddes med plenarföreläsningar med flera av världens främsta alkohol- och narkotikaforskare som föreläsare. Sammanlagt hölls 20 anföranden och en debatt i plenarform.

Eftermiddagarna inleddes med lite större seminarier, så kallade major sessions. Deltagarna hade möjlighet att delta i fyra av 13 major sessions. Därefter följde ICAAs sektionsmöten där forskare och praktiker från ett område fick möjlighet att mötas och presentera projekt- och verksamheter. Sammanlagt genomfördes mer än 140 presentationer i major sessions och i ICAA-sektionerna.

Konferensens sista dag ägnades åt frivilliga studiebesök. En mottagning i stadshuset och en festmiddag i Münchenbryggeriet ingick också i programmet.

Kalmar och Gävleborg i fokus

Under 2007 gjordes ett försök att sätta fokus på två län för att därigenom få större genomslag och göra CAN mer känt i de länen. Första län var Gävleborg som startade sitt tolv månaders försök 1 april. I Kalmar län startades försök nummer två den 1 augusti. Om målsättningen uppnåtts är oklart, däremot ökade aktiviteterna i de två länen och fler än vanligt av CANs personal har involverats i det regionala arbetet. CAN i Gävleborgs län har myntats som begrepp och fått egen logga, en quickscreen för marknadsföring har tagits fram, länsombudet skickar ett regionalt nyhetsbrev till samordnare och förebyggargrupp, en Grunca har turnerat runt i länet hela perioden. En stor ungdomskonferens med temat "Jag brinner" genomfördes i Gävle den 12 oktober. I syfte att marknadsföra konferensen deltog CAN i City-festen i Gävle 8–11 augusti. Ett extra förmånligt prenumerationspris på Alkohol & Narkotika har också erbjudits i länet.

Biblioteket satsar på nytt system

Ett nytt bibliotekssystem, Mikromarc, har tagits i bruk under året. Det är en anpassning till internationell standard för katalogisering. Systembytet har också inneburit en rationalisering av arbetet genom att biblioteket på ett bättre sätt kan utnyttja katalogposter i LIBRIS samkatalog.

Nytt utseende på CAN och Drogportalen

Både can.se och Drogportalen har fått nytt utseende under året.

Portalen har genomgått en stor förvandling och är mer lättnavigerad än tidigare. En annan nyhet är att portalen numera har egen redaktionell text i form av kortare introduktioner till något tema som går att fördjupa sig i via relevanta länkar som lyfts fram i anslutning till texten.

För can.se har största förändringen varit större utrymme på första sidan samt en övergång till det administrationsverktyg som används för Drugsmart och espad.org, vilket ger rationaliseringsvinster.

Jiingijamborii i Kristianstad

Under sommaren var svenska scoutrådet värdar för Jiingijamborii utanför Kristianstad. Det är ett stort scoutläger, en jamboree, som anordnas av samtliga fem scoutförbund i Sverige. Trots att lägret var av nationell karaktär, och en förberedelse inför den världsscoutjamboree som kommer att äga rum på samma plats 2011, lockade lägret flera utländska scoutkårer bland de 18 500 besökarna.

CAN medverkade med ett informationstält om Local Hero i den sektion av lägret som kallades "Världsförbättrarbyn". Under de fem dagar då deltagarna hade schemalagda aktiviteter på "Världsförbättrarbyn" var CAN värd för en workshop under de två obligatoriska förmiddagspassen. Där fick deltagarna bekanta sig med ett urval av övningar hämtade ur Local Hero's metodbok. CAN medverkade även på eftermiddagarna med en Local Hero-utställning som varvades med tävlingar och pyssel.

Jiingijamborii lockade 19 000 scouter till Kristianstad.

Förvaltningsberättelse

1. Basfaktaförmedling

Bibliotek

CAN har ett av Europas största specialbibliotek inom alkohol- och narkotikaområdet. Inriktningen är på svensk och utländsk litteratur om alkohol, narkotika och andra droger. Biblioteket är öppet 25 timmar per vecka. Informations- och låneservicen nyttjas av många olika användarkategorier; studerande, lärare, socialarbetare, journalister och forskare samt av myndigheter och institutioner liksom av alla typer av bibliotek i Sverige och övriga Norden och av CANs personal. Vidare är biblioteket ett så kallat samverkansbibliotek i avtal med Kungliga Biblioteket, vilket innebär att vi fullt ut deltar i det svenska forskningsbibliotekssamarbetet.

Ett avtal om biblioteksservice med Statens institutionsstyrelse (SiS) har löpt under året. Det har inneburit fortlöpande litteraturbevakning inom valda områden samt dokumentleverans till forskargruppen vid SiS. Ett nytt bibliotekssystem – Mikromarc – togs i drift i början av året. Detta innebar nya arbetsrutiner och en anpassning till internationell standard för katalogisering i det så kallade MARC21-formatet. Bibliotekets internationella verksamhet finns beskriven under ”Internationellt samarbete”.

Litteraturbestånd, katalogisering och indexering

Biblioteket bevakar och köper in litteratur inom ämnesområdet. Under året har drygt 300 nya titlar anskaffats, katalogiserats och indexerats i katalogen Alcona. Fler än 350 tidskriftshäften har registrerats. Dessutom har ett 50-tal artiklar ur svenska tidskrifter katalogiserats och indexerats. Bibliotekets samlingar av litteratur upptar 350 hyllmeter. Ett ständigt ökande antal elektroniska publikationer kompletterar samlingarna. Systembytet har gjort att biblioteket på ett bättre sätt än tidigare kan utnyttja katalogposter i LIBRIS samkatalog. Dessutom har antalet registreringar i LIBRIS ökat betydligt under året. Vid konvertering av katalogen från det tidigare systemet uppstod behov av revision av ett stort antal katalogposter i Alcona. Också detta arbete har utförts under året.

En utredning om eventuell övergång till enbart elektronisk version av vissa vetenskapliga tidskrifter gjordes under hösten. Dock har biblioteket beslutat behålla pappersversionerna under 2008.

Information och lån

Bibliotekets bestånd av böcker, rapporter, tidskrifter och övrigt material är tillgängligt i öppna samlingar, medan stora delar av den äldre litteraturen förvaras i magasin.

Biblioteket har sex läsplatser och två publika persondatorer för sökning i Alcona och i övriga licensierade tjänster samt på Internet. Vid några tillfällen har studiebesök för grupper arrangerats. Under året har 500 personer besökt biblioteket och antalet lån uppgår till 1 100. Över 170 tidskriftsartiklar har beställts av andra bibliotek i Sverige och övriga Norden. Dessutom har 300 frågor, ställda per telefon eller e-post, besvarats. Den största användargruppen utgörs av studenter och anställda vid universitet och högskolor.

Katalog

Alcona är CANs bibliotekskatalog som omfattar referenser till beståndet av svenska och utländska böcker, avhandlingar, rapporter, tidskriftsartiklar, utbildningsmaterial och övrigt småtryck inom vårt ämnesområde. Alcona innehåller nästan 14 000 poster.

Abonnemang på kostnadsbelagda databaser

Nationalencyklopedin – NE, allmänt uppslagsverk på svenska.

Mediearkivet – artiklar i fulltext ur svenska dagstidningar.

PressText – artiklar i fulltext ur svenska dagstidningar.

ArtikelSök – referenser till artiklar ur svenska tidskrifter.

PsycINFO – referenser till artiklar ur internationella vetenskapliga tidskrifter inom psykologi och närliggande ämnen.

Encyclopedia of Drugs, Alcohol and Addictive Behaviour – Gale Virtual Reference Library.

Encyclopedia of Sociology – Gale Virtual Reference Library.

Publiceringsverksamhet

Tidskriften Alkohol & Narkotika

Tidskriften, ursprungligen med namnet ”Tirfing”, började ges ut regelbundet år 1907. Under 2007 har den med andra ord firat 100-årsjubileum.

Tirfing startade som en renodlad tidskrift för nykterhetsfrågor och namnet lånades från ett magiskt svärd i den nordiska mytologin. Det var framför allt skolornas så kallade nykterhetsundervisning som behandlades. ”Tirfing vill söka, i den utsträckning det låter sig göra, vara lärarkåren behjälplig vid fostrandet av landets ungdom till karaktärsfasta samt andligt och kroppsligt friska medborgare” löd den ursprungliga programförklaringen.

År 1956 bytte tidningen namn till ”Alkoholfrågan” och sedan 1973 är namnet ”Alkohol & Narkotika”. De tre namnen speglar inte bara tidskriftens utan även i viss mån CANs utveckling under 1900-talet.

Tidningens ambition idag är att bevaka och granska aktualiteter inom det drog- och socialpolitiska området samt rapportera om forskning inom detta fält. Reportage, nyheter, populärvetenskapliga artiklar och personliga betraktelser presenteras av journalister, kolumnister och forskare.

Inriktningen är populärvetenskaplig, vilket innebär att en hel del utrymme ägnas åt artiklar om forskning, skrivna för en målgrupp av lekmän.

Tidningen ges ut sex gånger per år, och upplagan är 3 500 exemplar. Via familjemedlemskap och cirkulationsexemplar på arbetsplatser inom behandlingsverksamheter för missbrukare, skolor, bibliotek, forskningsinstitutioner, departement, myndigheter etc når tidskriften förhoppningsvis betydligt fler läsare.

Med anledning av jubileet har i några nummer tryckts faksimil av artiklar ur gamla utgåvor. Som vanligt har dessutom varje enskilt nummer haft ambitionen att i fördjupningsartiklar belysa något aktuellt tema.

Årets teman har varit följande:

- Nr 1** Ryssland – kollapsande välfärdssystem (om hemlöshet i Ryssland)
- Nr 2** Skolans paradox (om prevention inom skolans ram)
- Nr 3** Rattfylleri
- Nr 4** ICAAs jubileumskonferens (referat av föreläsningar inom områdena alkoholpolitik, prevention och behandlingsforskning)
- Nr 5** Att minska skadorna (temanummer om skadans skadning)
- Nr 6** Alkohollobbying eller socialt ansvarstagande? (om alkoholindustrins strävan efter att påverka alkoholpolitiken).

Staffan Hasselgren har under året varit chefredaktör och Björn Hibell ansvarig utgivare. Redaktionskommittén har bestått av forskarna Karin Helmersson Bergmark, Eckart Kühlhorn, Börje Olsson och Anders Romelsjö.

Produktion och försäljning av trycksaker

Under verksamhetsåret har nya produkter tagits fram och andra har omarbetats. Under 2007 har trycksaker sålts för nästan 200 000 kronor.

Publikationernas fördelning på olika målgrupper framgår av tabell 1 nedan.

CAN har även distribuerat viss litteratur som producerats av andra förläggare.

Tabell 1. Materialförsäljning.

	Rapport-serien	Forskning & Fakta	Faktablad	Alkohol & Narkotika	Dina barn går inte i repris
Skolor	44	--	1 631	17	50
Organisationer	78	3	1 144	2	--
Kommuner	99	1 567	7 504	129	2 097
Landsting	15	160	4 475	84	94
Myndigheter	61	--	--	129	2
Bibliotek	17	1	--	1	--
Privatpersoner Privata företag	52	260	2 013	110	54
Övriga	44	3	692	15	400
	410	1 994	17 459	487	2 697

Webbservice

can.se

Webbplatsen firade sitt 10-årsjubileum med en rejäl ansiktslyftning. Förutom den nya layouten innebar ombyggnaden att can.se lades in i samma administrationsverktyg som Drugsmart och espad.org, vilket rationaliserar arbetet med uppdatering av webbplatserna och, förhoppningsvis, kommer att medföra andra samordningsvinster. På can.se kan besökarna läsa om all verksamhet på CAN. De hittar information om aktuella aktiviteter eller nyheter i verksamheten. Där finns också CANs faktablad, pressmeddelanden, förteckning över CANs rapporter,

varav de nyare i fulltext och en FAQ. Utvalda artiklar ur Alkohol & Narkotika går att läsa. Det finns möjlighet att beställa material och anmäla sig till kurser och konferenser eller teckna prenumeration på tidningen, CANs nyhetsbrev, pressmeddelanden samt på inbjudningar till kurser och konferenser. Besökarna kan också söka i bibliotekets katalog. Via webbplatsen kan man även komma i kontakt med CANs medlemsorganisationer, länsombud och personal samt nå CANs övriga webbplatser. Antalet besökare är ungefär 56 000 per månad.

CANs nyhetsbrev utkom med 9 nummer under 2007.

Drugsmart

Drugsmart.com har under 2007 haft i genomsnitt 100 000 besökare per månad. Den primära målgruppen är ungdomar och den sekundära lärare, ungdomsledare, föräldrar och andra vuxna som arbetar med ungdomar och drogfrågor.

Antalet frågor som besvarats via Drugsmart är i genomsnitt 9,2 per dag. Förutom frågorna som ställs direkt på hemsidan tillkommer de frågor som inkommer direkt till någon av redaktörerna per e-post och telefon. Under året som gått har Drugsmart även svarat på frågor från Mobilisering mot narkotikas hemsida "Knark är bajs".

Nytt material har producerats: broschyrer för ungdomar, broschyrer för lärare och vuxna, pennor och nyckelband. Broschyren för ungdomar innehåller information om Drugsmart och vad de kan göra på webbplatsen. I broschyren för vuxna och lärare beskrivs hur de kan använda sig av Drugsmart i undervisningen eller i sitt engagemang för ungdomar.

Under året har vi i sedvanlig ordning genomfört Alkopasset med skolor runt om i landet. Vi har sett en stor efterfrågan av ett nytt interaktivt verktyg vilket vi kommer att utveckla under 2008.

Drugsmart 10 år

Under den sena hösten har förberedelser inför jubileumsåret 2008 gjorts. En jubileumslogga har tagits fram och faktadelen samt "frågor och svar" har fått ny design. Detta kommer att synas på webbplatsen från och med januari/februari 2008.

Utåtriktade aktiviteter

7 mars	Träff med ungdomsgrupp i Bredäng.
19 mars	Information om Drugsmart på Resursenheten i Skarpnäck.
28–29 mars	Sverige mot narkotika. Drugsmart medverkade med ett mediarum och informationsmaterial.
23–25 april	Föreläsning i Skövde, Trollhättan och Göteborg om ungdomar, internet och droger.
8 maj	Friendsdagen på Skansen.
2 juni	Final i Drogkampen där Drugsmart medverkade med en tävlingsstation.
14–16 juni	Hultsfredsfestivalen. Drugsmart medverkade med information tillsammans med Offensiv mot narkotika.
12 oktober	"Jag Brinner" i Gävle där Drugsmart medverkade med bokbord och aktivitet i utställningsmonter samt med föreläsningen "Internet – hot och möjligheter".
13–15 nov	"Förebygg.nu" i Göteborg där Drugsmart hade ett seminariepass "Alkopasset live" och en föreläsning "Internet – hot och möjligheter". Drugsmart medverkade även med informationsmaterial i utställningsmonter.

Stolt vinnare av t-shirt under Friendsdagen på Skansen 8 maj.

Liksom tidigare år arrangerade Drugsmart en uppsatstävling tillsammans med Sveriges Akademikers Nykterhetsförbund (SAN). Övriga samarbetspartners var Sveriges Invandrare Mot Narkotika (SIMON) och Ungdomens Nykterhetsförbund (UNF). I år instiftades även ett CAN-pris i uppsatstävlingen.

Våra interaktiva frågetunnor som går under namnet GRUNCAN har landat runtom i Sverige under årets gång.

Drogportalen

Drogportalen har nu lagt sitt tredje år som permanent verksamhet bakom sig. Bakom portalen står fyra myndigheter, tio organisationer samt två regeringskommittéer (Mobilisering mot narkotika och Alkoholkommittén), som är aktiva inom det alkohol- och narkotikapolitiska området. En organisation, UNF, har av sagt sig sin medverkan i Drogportalen, som ett resultat av minskade ekonomiska anslag.

Drogportalen riktar sig till vuxna och innehåller bl a fakta och ett kalendarium samt länkar till olika aktörer. Drogportalen har under året fått nytt utseende och utvecklats innehållsmässigt. En sektion för ”fokusområden” har tagits fram. Där samlas länkar och information om aktuella ämnen.

Under 2007 har besöksantalet stadigt stigit sedan i mars då ”nya” Drogportalen togs i bruk och har numera 26 600 besökare per månad, vilket innebär en ökning på drygt 5 000 besökare i månaden från föregående år. Totalt under 2007 besökte 266 449 personer den nya versionen av Drogportalen.

CAN administrerar Drogportalen. Samarbetsparterna bildar gemensamt en styrgrupp som ansvarar för den övergripande utvecklingen av portalen. Styrgruppen har under 2007 haft två möten som innehållit såväl workshops som diskussioner om strategiska och viktiga princip-

frågor. En redaktionskommitté bestående av sju medlemmar som stöttar redaktörerna i det dagliga arbetet har haft sex möten under året. Under året valde vi att cirkulera våra möten hos respektive deltagare.

Under året har två redaktörer arbetat med Drogportalen på halvtid.

En ny informationsfolder om Drogportalen har producerats under 2007 och har distribuerats vidare med hjälp av flera i webbplatsens styrgrupp.

Drogportalen har möjlighet att bereda tillfälle för regioner eller mindre organisationer och nätverk att ha en egen hemsida via portalen. Vid årsskiftet fanns fyra sådana partnersidor (Riksförbundet för alkohol- och drogförebyggare, Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran, Alkoholpolitiskt Forum samt ett nätverk för folkhälsofrågor i Södermanland).

Redaktionen har under året träffat 13 av de 15 samarbetsparterna vilket ingick i verksamhetsplaneringen för året. Två har vi inte lyckats etablera kontakt med på grund av byten av kontaktpersoner.

Kurs- och konferensverksamhet

- 2 februari **CAN-dagen: Barn i missbruksmiljöer – vems är ansvaret?**
Föreläsare var: Björn Hibell, direktör CAN. Ersta Vändpunkten. Titti Schönbeck, Projekt Barnstöd Stockholm. Eleonoragruppen, Linköping.
Paneldebatt: Annika Öqvist, Socialstyrelsen. Gigi Isacson, Sveriges kommuner och landsting. Ann-Britt Hagel, Frivilligsektorn. Malin Dahlberg-Markstedt, Barnombudsmannen. Moderator: Kjell-Ove Oscarsson, Sveriges landsråd för alkohol- och narkotikafrågor.
Dessutom visades monologen ”En man utan skuld”. Konferensen var förlagd till Nya Casinoteatern i Stockholm och lockade 65 deltagare.
- 24 april **Alkohol och skolk – symtom på vad?**
Ett samarrangemang mellan CAN och Centrum för folkhälsa, Stockholms läns landsting (SLL). Ett 80-tal deltagare fanns på plats i SLLs konferenslokal. Talare var: Gunnar Åberg, SLL. John van den Tempel, SLL. Linnea Rask, CAN.
Rektor och kurator på Rudbecksgymnasiet och Barbro Holm Ivarsson, Statens folkhälsoinstitut.
- 17–19 okt **Möte med forskningen**
CANs årliga forskningsseminarium samlade 24 deltagare
Föreläsare var: Ulf Guttormsson, CAN. Håkan Leifman, STAD. Mats Berglund, professor, Lunds universitet. Lena Nyberg, Barnombudsman. Alexandra Borgen, universitetslektor, Stockholms universitet. Britt af Klinteberg, professor, Karolinska Institutet. Lena Bergman, utredare, Statens folkhälsoinstitut. Jörgen Engel, professor, Göteborgs universitet. Lars Terenius, professor, Karolinska Institutet. Ralf Löfstedt, kansliråd, socialdepartementet.
- 1 nov **Det osynliga missbruket**
Ett seminarium om sniffning tillsammans med KTF (Kemisk-Tekniska Leverantörsförbundet)
Föreläsare var: Thomas Hvitfeldt, CAN. Peter Molin, Social Resursförvaltning Göteborg. John Ramsey, Dr, University of London. Sue Rogers, Director of BAMA. Ulrika Hakfelt, KTF och Jörgen Larsson, STAD. Konferensen var förlagd till Näringslivets Hus och lockade 73 betalande deltagare.
- 13–15 nov **Förebygg.nu i Göteborg**
CAN var medarrangör av konferensen som lockade närmare 700 deltagare till Folkets hus i Göteborg. Anställda på CAN medverkade i sex av seminarierna; Susanna Odin i ett seminarium om Local Hero och ”Ungdomars delaktighet”, Thomas Hvitfeldt, tillsammans med Peter Molin från Göteborgs stad, i ”Drogvaneundersökningar – nya möjligheter”, Jimmie Hjærtström ”Internet – hot eller möjlighet” samt tillsammans med Evelina Johansson ”Drugsmart – alkopasset live” och slutligen Mia Sundelin ”Drogportalen – frivilligorganisationer och myndigheter i samverkan”.
- 21 nov **Konferens om frivilligorganisationernas roll när det gäller att arbeta mot narkotika**
En samverkanskonferens mellan CAN, MOB och FMN
Talare var: Gunilla Persson, ordf, FMN. Björn Fries, MOB. Ragnwi Marcelind,

statssekreterare, socialdepartementet. Gigi Isacson, Sveriges kommuner och landsting. Lars-Erik Olsson, Ersta Sköndal högskola. Jonas Wender, polisen samt drogsamordnare från Örebro och Skövde.
Konferensen hölls i Rosenbad och samlade ca 75 deltagare.

Local Hero

Under 2007 har Local Hero satsat på att marknadsföra sig till medlemsorganisationer och andra organisationer samt till gymnasieelever. Detta har lett till flera grupper och mycket goda samarbeten. Local Hero har också varit på många konferenser, festivaler och andra arrangemang för att presentera verksamheten.

Local Hero har haft en processledarhelg, vilket är en fortbildning för våra processledare som arbetar med grupperna ute i landet. För dessa har det också skapats ett forum på webben och hela Local Hero-hemsidan har under året genomgått en uppdatering.

Local Hero har haft 21 workshop-helger, varav 13 var starthelger och 8 uppföljningshelger. Antalet ungdomar som blivit Local Heroes under 2007 är cirka 100 st. I motsats till 2006 var det förra året fler tjejer än killar som blev Local Heroes.

Utvärderingarna från deltagarna på helgerna har varit otroligt positiva. Medelvärden av utvärderingarna visar att grupperna är betydligt mer nöjda överlag med Local Hero 2007 än 2006.

Mediagranskning

Mediagranskningsgruppen har funnits i många år och består av experter med bred och djup erfarenhet, intresse för och kunskap om drogförebyggande arbete och/eller informationsfilm. Gruppen består av representanter från CAN, Tullverket, Ungdomsstyrelsen, Polisen, Filmo, Mediateket, Stockholms läns landsting, STAD-sektionen och Riksförbundet för fältarbete. Gruppen bedömer filmer om alkohol, narkotika och andra droger som är framtagna i ett förebyggande syfte och riktar sig till ungdomar. Sedan hösten 2005 publiceras omdömena på CANs webbplats. Gruppen har haft fyra möten under året.

2. Undersökningar och statistik

Drogutvecklingen

I mitten av 1980-talet fick CAN i uppdrag av riksdagen att följa utvecklingen på drogområdet. I uppdraget ingick bland annat att göra årliga samlade bedömningar av drogutvecklingen.

Den 1 juli 1992 övergick ansvaret till Folkhälsoinstitutet och via ett samarbetsavtal fick CAN i uppdrag att fortsätta med ungefär samma arbete som tidigare. I samband med institutets omorganisation 2001 upphörde samarbetsavtalet. CAN har numera ett avtal med staten (socialdepartementet) som bland annat innebär att CAN även fortsättningsvis skall genomföra drogvanundersökningar. Den årliga redovisningen av drogutvecklingen presenteras i "Drogutvecklingen i Sverige". Till grund för bedömningen ligger, förutom statistik som samlas in från annat håll, resultaten från CANs egna undersökningar, vilka redovisas nedan.

Skolundersökningar

CAN genomför regelbundet enkätundersökningar om skolelevers drogvanor. Skolår 9 medverkar varje år.

Undersökningarna 2007 omfattade ett slumpmässigt riksrepresentativt urval av 300 klasser i vardera skolår 9 och gymnasiets år 2. Gymnasieundersökningen genomfördes för fjärde gången.

På särskilt uppdrag har CAN även genomfört datainsamling och redovisat resultat från skolår 9 och gymnasiets år 2 i Göteborgs kommun, delar av Blekinge län och i gymnasiets år 2 i Gävleborgs län och i Södra Älvsborg. Samtliga undersökningar gjordes under vecka 12 och totalt medverkade ca 38 000 elever.

Många händer behövs när skolundersökningen skall skickas ut.

Mönstringsundersökningar

Enkätundersökningar av drogvanorna bland mönstrande genomfördes årligen mellan 1970 och 2006. Att datainsamlingen upphörde beror på att mönstringsrutinerna ändrats i så stor grad att representativa och jämförbara data inte längre kan samlas in. Den sista rapporten i serien utkom under våren 2007.

Narkotikaprisutvecklingen i Sverige

År 2004 utkom CAN med Sveriges första sammanställning av den långsiktiga prisutvecklingen för ett antal narkotiska preparat. Uppgifterna har hämtats från CANs rapporteringssystem om droger (CRD) och finns tillgängliga från 1988 och framåt. Prisuppgifterna uppdateras årligen och redovisas i CANs rapportserie.

CRD – CANs rapporteringssystem om droger

Sedan mer än 20 år har CAN drivit ett rapporteringssystem för att följa missbruksutvecklingen och upptäcka nya missbrukstrender och nya missbrukspreparat. Det är ett så kallat "early warning system" som syftar till att snabbt ge information om förändringar i missbrukssituationen.

Rapporteringssystemet har uppdaterats i samarbete med Statens folkhälsoinstitut och heter numera CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Datainsamling sker i mars/april och september/oktober varje år. Drygt 230 personer i 28 kommuner deltar, däribland de 15 till folkmängd största kommunerna. Rapportörerna arbetar inom sjukvård, socialtjänst, polis, frivård och frivilligorganisationer. Dessutom deltar landets samtliga 21 länspolismyndigheter.

Under 2007 har samarbete med Kunskapskällar'n i Göteborg respektive Precens och Socialtjänstförvaltningen i Stockholm intensifierats. CAN har även skrivit en rapport till Kunskapskällar'n utifrån de lokala data som samlats in.

Under hösten 2007 inleddes arbetet, bland annat med hjälp av Kunskapskällar'n i Göteborg, att förändra CRD-systemet. Det nya upplägget av CRD kommer att tas i bruk under våren 2008.

ESPAD

Under 2003 genomfördes den tredje datainsamlingen inom ramen för "The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs" (ESPAD). De två första gjordes 1995 (26 europeiska länder) och 1999 (30 länder). 2003 deltog 35 länder, vilket innebär att mer än 100 000 europeiska 15–16-åringar besvarade det gemensamma frågeformuläret. Rapporten publicerades i slutet av 2004 och kan beställas från CANs kansli. Rapporten och annan information om ESPAD finns på www.espad.org.

Våren 2007 genomfördes den fjärde datainsamlingen i 35 länder. Rapporten beräknas bli publicerad i slutet av 2008.

Under 2007 utkom en rapport för de länder som 2003 samlade in data bland 18-åriga skolelever. Även den finns på hemsidan www.espad.org.

Forskning & Fakta

I serien Forskning & Fakta publiceras sammanfattande kunskapsöversikter om alkohol, narkotika och andra droger inom väl avgränsade forskningsområden. Forskning & Fakta ges ut i samarbete med Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning (SAD).

Redaktionskommittén för skriften har utgjorts av Björn Hibell (ordförande), Barbro Andersson (sekreterare), docent Ola Arvidsson och professor em. Sten Rönnberg.

Inget nummer har utkommit under året.

Forskningsöversikter och forskningsresultat redovisas även i CANs rapportserie.

Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning (SAD)

1981 ombildades dåvarande Tvärvetenskapliga seminariet i alkoholfrågan (TSA) till Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning (SAD). Föreningen har, alltsedan TSA bildades på initiativ av CANs dåvarande direktör Ingrid Blomberg, haft ett nära samarbete med CAN. Ordförande under året har varit professor Lars Oreland, Uppsala.

Enligt stadgarna är föreningen i första hand en organisation för alkohol- och narkotikaforskare, men även personer som är aktiva professionella informatörer i alkohol- och narkotikafrågor skall ha möjlighet att bli medlemmar. Några av CANs handläggare är medlemmar i SAD. Under 2007 har Björn Hibell varit ordinarie ledamot och Eva Ekeröth suppleant.

Ett exempel på samarbete mellan CAN och SAD är att SAD nominerar två personer till kommittén för CANs drogforskningspris.

Systembolagets råd för alkoholforskning (SRA)

I samverkan med SAD har Systembolaget grundat en fond för alkoholforskning. Fonden, som administreras av CAN, är självständig i förhållande till Systembolaget och SAD. Ulf Guttormsson och Britta Grönlund är administrativt ansvariga för fonden och Björn Hibell är ledamot i styrelsen. 2007 delades 3 miljoner kronor ut till 26 projekt.

Rapporter

Under året har följande rapporter utkommit:

Rapportserien

- Nr 99. CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2006
- Nr 100. CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg sommarhalvåret 2006
- Nr 101. Kartläggning av narkotikapolitiska handlingsplaner i kommuner och stadsdelar
- Nr 102. Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2006
- Nr 103. Skolelevers drogvanor 2006
- Nr 104. CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2006–2007
- Nr 105. Mönstrandens drogvanor 2006
- Nr 106. CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2006–2007
- Nr 107. Drogutvecklingen i Sverige 2007

Uppdragsundersökningar

- Nr 10. Drogvanor i årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2. Ronneby, Olofström, Sölvesborg och Karlshamn. 2007
- Nr 11. Drogvanor i gymnasiets årskurs 2. Gävleborg. 2007

Alcohol and Drug Use Among European 17–18 Years Old Students. Data from the ESPAD Project.

3. Organisationssamverkan

CANs verksamhet präglas till stor del av samverkan med de 43 medlemsorganisationerna, främst på central men även på regional och lokal nivå. För att underlätta samarbetet finns en kontaktperson i varje organisation. Framför allt samverkar organisationskonsulenten regelbundet med dessa kontaktpersoner.

CAN förmedlar fakta och ger handledning till stöd för förebyggande verksamheter, producerar material i samverkan med organisationerna och skräddarsyr utbildning. Vidare riktar sig CANs kurser, konferenser och seminarier i stor utsträckning till organisationslivet.

Målet för 2007 var att engagera cirka hälften av medlemsorganisationerna på ett eller annat sätt. Totalt har 20 av 43 medlemsorganisationer haft en aktiv kontakt med CAN.

En stor del av samverkan med medlemsorganisationerna har bestått av gemensamma konferenser eller seminarier som redovisas nedan.

Frivilligorganisationerna bereddes möjlighet att till en reducerad kostnad delta på mässan "Sverige mot narkotika" i Örebro 28–29 mars. 12 av totalt 28 organisationer som ställde ut till detta reducerade pris var medlemsorganisationer. Några medlemsorganisationer valde att ställa ut till fullt pris.

Glada besökare i CANs monter på Sverige mot narkotika.

Samverkanskurser och -konferenser

6 februari **Spela Roll!?**

Ett samarrangemang i Uppsala mellan CAN, SISU Uppland, IOGT-NTO, Polisen och Regionförbundet Uppsala län.

Föreläsare var: Anna Möller, länssamordnare tillika CANs länsombud.

Kenneth Ohlsson, Polisen. Jonny Johansson, IOGT-NTO. Lisa Flemström, landslagspelare i ishockey. Johannes Gustafsson, landslagspelare i innebandy.

Dessutom genomfördes "Open Space" med följande teman:

- Ungdomars delaktighet
- Behövs drogfria arenor för vuxna?
- Måste jag vara felfri för att vara ungdomsledare?
- Barn i missbruksmiljöer
- Nya idéer att arbeta tillsammans mot droger
- Den perfekta föräldern

Ett hundratal deltagare samlades på kvällen i Missionskyrkan i Uppsala.

6 mars **Att förebygga alkoholrelaterade skador**

En uppföljning av höstens seminarium i Norrtälje. Deltog gjorde kommunpolitiker och förvaltningspersonal samt frivilligorganisationer. Ca 30 deltagare samlades i IOGT-NTOs lokal i Norrtälje.

Talare under eftermiddagen var drogsamordnare från Ekerö samt Gunborg Brännström, Alkoholkommittén.

Eftermiddagen var ett samarrangemang mellan CAN, Stockholms läns nykterhetsförbund och MHF.

14 mars **Alkohol- och drogförebyggande arbete i framtiden**

Talare på konferensen var: Per-Olof Rask, ordf, RADF. Anna Swift, utvärderare Örebro universitet. Ted Bergdahl, pressansvarig, Alkoholkommittén och MOB.

Rebecca Stenberg, forskare. Bjarne Ohlsson, bitr förvaltningschef, Karlstad.

Maria Larsson, folkhälsominister samt Mia Sundelin, CAN.

Dagen genomfördes som ett samarrangemang mellan CAN och RADF. Konferensen var förlagd till Hotell Birger Jarl i Stockholm och lockade drygt 80 deltagare.

Maria Larsson, folkhälsominister.

- 27 nov **Förebyggande arbete inom idrotten**
En samverkanskonferens mellan CAN, Riksidrottsförbundet och Svenska Frisksportförbundet. Konferensen genomfördes i Frälsningsarméns lokaler på Hornsgatan i Stockholm och dagen lockade 25 deltagare.
Talare var: Inger Båvner, chef Stockholms idrottsförvaltning och styrelseledamot RF. Martin Börjesson, Ersta Sköndal högskola. Per Tillgren, inst för vård och folkhälsofrågor Västerås. Emmie Wallin, inst för vård och folkhälsofrågor Västerås. Tomas Olli, IOGT-NTO. Urban Dahlberg, RF och Rolf Jönsson, RF.
- 27 nov **Spela Roll?!**
Ett kvällsarrangemang i Stockholm tillsammans med CAN, Stockholms länsnykterhetsförbund, Hela Människan, MHF, SISU Stockholm, ALNA, Maria Ungdom, Blå Bandet, Vuxenkontrakt, NBV, Svenska Frisksportförbundet, Bilda, Sveriges lärares nykterhetsförbund och IOGT-NTO.
Ca 50 deltagare spenderade kvällen på Princess Hall i Stockholm.
Talare var: Lasse Liljegren, f d ordf Stockholms idrottsförbund. Tomas Olli, IOGT-NTO. Stefan Andén, polis. Linda Brinck, klubbdirektör, Djurgårdens damfotboll och Gunilla Lindström, SISU.
Dessutom genomfördes "Open Space" med följande teman:
– Ungdomars delaktighet
– Hur kan föreningsledaren kompensera andra vuxna som "inte är vettiga"? Om missbruk i familjen m m
– Måste jag vara felfri för att vara ungdomsledare?
– Barn i missbruksmiljöer
– Hur hanterar vi alkoholen på läger, turneringar etc?
– Vinna eller bara ha roligt? Hur skapar vi plats för dem som inte vill bli elit?

Samverkansprojekt

Under sommaren var svenska scoutrådet värdar för ett internationellt "jamboree" utanför Kristianstad. CAN medverkade med workshops på förmiddagarna och utställning på eftermiddagarna. Sammanlagt deltog 19 000 scouter från många länder.

Föreläsarbidrag

CAN ger bidrag till organisationslivet i form av ersättning till föreläsare inom drogområdet, för att framför allt stimulera organisationernas lokala verksamhet. Bidraget uppgår till högst 65% av den totala kostnaden. Målgrupper för verksamheten framgår av tabell 2.

Föreläsningens verksamheten har omfattat 282 föreläsningstimmar vid 90 tillfällen, vilket innefattar såväl föreläsningar som grupparbeten och överläggningar. Antalet deltagare har uppgått till 4 275.

CANs utgifter för föreläsningens verksamheten har varit 124 720 kronor. Tabell 3 visar den geografiska fördelningen.

Tabell 2. Målgrupper för föreläsungsverksamheten.

	Antal tillfällen	Antal timmar	Antal åhörare	Bidrag från CAN
Skolor: elever, skolpersonal, föräldraföreningar	18	48	1 154	15 525,-
Kommunala och andra institutioner	5	14	275	10 690,-
Organisationer:				
Nykterhetsrörelsen	2	8	76	1 190,-
Övriga organisationer	5	13	195	7 325,-
Övrigt:				
Kvinnor	1	5	120	7 160,-
Ungdomar	4	14	184	6 280,-
Anhöriga till missbrukare	8	57	136	19 155,-
Allmänheten	47	124	2 135	57 395,-
	90	283	4 275	124 720,-

Tabell 3. Antal timmar för föreläsningar, paneldebatter, grupparbeten och överläggningar. Länsvis.

Stockholms län och kommun	45	Västra Götalands län	5
Uppsala län	–	Värmlands län	25
Södermanlands län	–	Örebro län	–
Östergötlands län	10	Västmanlands län	–
Jönköpings län	30	Dalarnas län	4
Kronoberg län	4	Gävleborgs län	–
Kalmar län	–	Västernorrlands län	43
Gotlands län	–	Jämtlands län	–
Blekinge län	–	Västerbottens län	10
Skåne län	64	Norrbottens län	43
Hallands län	–	Totalt	283

4. Regional verksamhet

CANs länsombud

CAN har sammanlagt 30 länsombud, som fullgör sitt uppdrag på fritiden, mot ett mindre arvode. Flertalet län har ett ombud, förutom Västra Götaland (inklusive Göteborg) och Skåne (inklusive Malmö) med fyra ombud var, samt Stockholms län med tre. Dessutom finns ett länsombud på Åland.

Länsombuden ger råd och upplysningar till organisationer, institutioner och allmänheten. De medverkar vid kurser och konferenser i länen liksom vid mässor och utställningar. I deras uppdrag ingår också att ha kontakt med andra intressenter i länet, t ex lokala och regionala massmedier, länsorgan och kommunala organ.

I de län där CAN är med och anordnar konferenser gör länsombuden stora insatser, både i det förberedande arbetet och när konferenserna genomförs. Här är deras uppgift att öka kunskapen och aktiviteten hos aktuella målgrupper och förbättra samarbetsfunktionerna i länet.

Årets länsombudskonferens arrangerades i Stockholm på Kom hotell den 24–25 september.

Det elektroniska nyhetsbrevet till länsombuden har under året skickats ut åtta gånger.

Länssamrådsgrupper

I flertalet län finns, sedan 1980-talet, så kallade länssamrådsgrupper, vilka CAN och Socialstyrelsen gemensamt initierat. I dessa ingår i regel länsombuden samt representanter från andra länsövergripande organ, som till exempel kommunförbundet, landstinget, länsstyrelsen, länsnykterhetsförbundet och länspoliserna.

CAN ser det som en viktig uppgift att vara en resurs för länssamrådsgrupperna, vilket ibland sker i samverkan med Statens folkhälsoinstitut. CANs regionalkonsulent har därför medverkat i flera regionala möten.

Regional kurs- och konferensverksamhet

Då CANs resurser inte räcker till några stora satsningar väcktes tanken att försöka koncentrera resurserna till ett par län för att få större genomslag. Gävleborg utsågs till första försökslän och Kalmar blev nästa. I båda länen genomförs en satsning i tolv månader, från 1 april i Gävleborg och från 1 augusti i Kalmar. En rad aktiviteter har hittills genomförts.

I Gävleborgs län har en speciell logga tagits fram. Den använder länsombudet bland annat för det särskilda nyhetsbrev han producerar. Länsombudet har också fått en egen ”roll up” med CAN-presentation samt en uppsättning material att användas vid utställningar. En av Drugsmarts tre GRUNCOR turnerar i Gävleborg och i oktober genomfördes ungdomskonferensen ”Jag brinner” med närmare 400 deltagare. För att marknadsföra ”Jag brinner” deltog CAN med en utställning på cityfesten i Gävle 9–12 augusti. En prenumerationskampanj för Alkohol & narkotika har genomförts.

I Kalmar län har CAN medverkat vid den ungdomsarbetarkonferens som hölls 4–5 oktober. Oskarshamns kommun har genomfört en rad aktiviteter med Local Hero och ett prenumerationserbjudande har gått ut till alla skolledare.

Satsningarna på Gävleborg och Kalmar har dock inte uteslutit aktiviteter i andra län och CAN har, som vanligt, medverkat vid olika aktiviteter på andra orter. Bland dessa märks:

”Spelar roll” – en inspirerande kväll om och med föreningslivet, den 6 februari i Uppsala län. (Se avsnitt ”Samverkanskurser och -konferenser”.)

Hultsfredsfestivalen den 14–16 juni där Annika Andersson och Jimmie Hjärtström arbetade tillsammans med ”Offensiv mot narkotika”.

Noliamässan i Umeå den 3–5 augusti där CAN hade utställning.

Förebygg.nu i Göteborg den 12–15 november där CAN var en av medarrangörerna.

Den 24–25 september genomfördes länsombudskonferensen i Stockholm. Det var två intensiva dagar med information från departementet och från CANs olika verksamheter med fokus på de regionala aktiviteterna, samt en rad givande diskussioner.

5. Internationellt samarbete

Förfrågningar från andra länder förekommer ofta. Intresset kring Sveriges droginformation och drogpolitik är stort.

CANs kontakter med andra länder upprätthålls bland annat genom deltagande i konferenser och expertmöten samt genom skriftliga förfrågningar och besök på CAN. När det gäller internationella möten är CAN regelbundet representerat vid de konferenser som anordnas av International Council on Alcohol and Addictions (ICAA), där CAN är medlem. Detsamma gäller European Association of Libraries and Information Services on Alcohol and Other Drugs (Elisad) liksom vid den årligen återkommande nordiska rusmedelskonferensen. CAN är representerat i styrelserna för ICAA, FESAT och Elisad. CAN är även medlem i Salis (Substance Abuse Librarians & Information Specialists), som är den amerikanska motsvarigheten till Elisad.

I juni var CAN huvudarrangör för ICAAs 100-årskonferens som genomfördes i Stockholm (se inledningen under rubriken "Några aktuella glimtar").

CAN initierade 1993 det europeiska skolundersökningsprojektet ESPAD (The European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs) och har sedan dess koordinerat projektet. Under 2007 genomfördes den fjärde datainsamlingen i 35 länder, vilka under året har skickat dataset och landsrapporter till koordinatörerna. Representanter från 35 europeiska länder samlades i oktober 2007 i Pisa för en tvådagarskonferens. I konferensen deltog också en representant från vardera EMCDDA i Lissabon och projektet Health Behaviour in School-aged Children (HBSC).

CANs bibliotek har under många år deltagit i internationellt samarbete mellan alkohol- och narkotikabibliotek över hela världen. CAN har deltagit i ett EU-projekt "The Elisad Internet Gateway on Alcohol, Tobacco and other Drugs. Construction of an European internet tool for professional quality information in AOD". Projektet varade från december 2001 till september 2003 och gick 2005 in i en andra fas som avslutades under 2007.

Samverkan med internationella organisationer

CAN är representerat i följande internationella organ:

- **ELISAD** (European Association of Libraries and Information Services on Alcohol and Other Drugs): Claes Olsson, styrelseledamot.
- **EMCDDA** (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction): Björn Hibell, svensk representant i vetenskapliga kommittén samt medlem i arbetsgrupperna "Population Surveys" och "Questions on Drug Availability within Population Survey Questionnaires".
- **ESPAD** (European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs): Björn Hibell ordförande och koordinator, Ulf Guttormsson, sekreterare och koordinator.
- **FESAT** (European Foundation of Drug Helplines): Björn Hibell, styrelseledamot (vice president).
- **ICAA** (International Council on Alcohol and Addictions): Björn Hibell, styrelseledamot.

Internationella konferenser och möten

- 11–12 jan deltog Eva Ekeroth i planeringsmöte i Köpenhamn inför årets nordiska rusmedelskonferens.
- 20–22 jan deltog Björn Hibell i möte med ICAAs styrelse och organisationskommittén för 2007 års ICAA-konferens på Cypern.
- 16–17 febr deltog Björn Hibell i styrelsemöte med FESAT i Bryssel, Belgien.
- 5–6 mars deltog Björn Hibell i planeringsmöte med den sk ”core-gruppen” inom ICAAs Alcohol Education section i Lausanne, Schweiz.
- 16–17 mars deltog Björn Hibell och Ulf Guttormsson i möte med ESPADs Steering committee i Stockholm.
- 27–29 april deltog Claes Olsson i Elisads styrelsemöte i Turin, Italien.
- 7–8 maj deltog Björn Hibell i arbetsgruppsmöte på UNODC i Wien, Österrike.
- 10 juni deltog Björn Hibell i möte med ICAAs styrelse i Stockholm.
- 10–15 juni genomfördes ICAAs 100-årskonferens i Stockholm.
- 29–31 aug deltog Björn Hibell och Eva Ekeroth i den 24:de nordiska rusmedelskonferensen i Bergen, Norge.
- 14 sept sammanträffade Björn Hibell och Alex Goosdeel från EMCDDA i Stockholm för att diskutera ESPAD-undersökningar i nya länder på västra Balkan.
- 19 sept deltog Claes Olsson i Elisads styrelsemöte i Bryssel, Belgien.
- 20–22 sept deltog Claes Olsson i Elisads årskonferens i Bryssel, Belgien.
- 30 sept deltog Björn Hibell i möte med styrelsen för FESAT i Lissabon, Portugal.
- 1–2 okt föreläste Björn Hibell vid FESATs cannabiskonferens i Lissabon, Portugal.
- 11–14 okt deltog Mia Sundelin i NordAns konferens på Island, där hon också föreläste.
- 21–23 okt deltog Björn Hibell och Ulf Guttormsson i ESPADs projektmöte i Pisa, Italien.
- 25 okt föreläste Björn Hibell vid en internationell alkohol- och narkotikakonferens i Mexico City, Mexico.
- 26–27 okt deltog Björn Hibell i möte med organisationskommittén för nästa ICAA-konferens samt i möte med ICAAs styrelse i Mexico City, Mexico.
- 17 nov deltog Björn Hibell i FESATs styrelsemöte i Bryssel, Belgien.
- 26–27 nov deltog Björn Hibell i möte med EMCDDAs vetenskapliga kommitté i Lissabon, Portugal.
- 7 dec föreläste Björn Hibell vid en konferens om skolundersökningar i Warszawa, Polen.
- 16–17 dec deltog Björn Hibell i ett regionalt ESPAD-seminarium i Skopje, FYROM.

Administration och personal

Kansli

Under verksamhetsåret har 22 personer, 12 kvinnor och 10 män, arbetat på kansliet. Malin Johansson, projektsamordnare för Local Hero, har slutat och efterträts av Susanna Odin. Local Hero-projektet finansieras av Mobilisering mot narkotika. Linus Olofsson, som arbetat två och ett och halvt år på Drugsmart, har slutat och Evelina Johansson har efterträtt honom. Kerstin Aulin har varit sjukskriven under hela verksamhetsåret och Åsa Thernell har anställts som vikarie. Linnea Rask har beviljats tjänstledighet i sex månader för att pröva annat arbete. Siri Nyström har varit praktikant på kansliet och därefter visstidsanställd i fem månader för att arbeta med skolundersökningarna.

Årets personalutflykt gick till skärgården utanför Nynäshamn, där vi från båtar provade vår fiskelycka. Resultatet blev några rejäla gäddor, småfisk återbördades till havet.

Thomas Hvitfeldt visar resultatet av årets personalutflykt.

Personalutveckling

Ulf Guttormsson har gått en statistikutbildning i SPSS-programmet. Eva Ekeroth, Mia Sundelin och Susanna Odin har under året gått en kurs om hur man skriver informativ text.

Annika Andersson har deltagit i en utbildning i Framtidsverkstad på Forsa folkhögskola.

Kansliet har haft två interna temamöten, ”Vem eviderar evidensen?” och ”Skolelevers drogvanor”.

Delar av personalen har deltagit i CANs egna kurser samt i flera konferenser som delvis haft karaktären av fortbildning.

Representation i andra organisationer och myndigheter

CAN har liksom tidigare år varit representerat i olika organisationer, styrelser och grupper. Detta är väsentligt för att kunna följa med i utvecklingen på olika områden samt för att få kunskaper och information, som kan vara till nytta för CAN och medlemsorganisationerna. Representanter från CAN har, förutom den representation som beskrivs nedan, också medverkat vid skilda organisationers kongresser och andra former av sammankomster.

Centralförbundet för socialt arbete (CSA)

Eva Ekeroth, ledamot och representant
Björn Hibell, suppleant och representant
Håkan Kjellsson, representant

Föreningen Fruktdrycker

Håkan Kjellsson, representant
Mia Sundelin, representant

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF)

Mia Sundelin, representant

Ansvars och Gunnar Nelkers Hedersstiftelse

Björn Hibell, ledamot
Linnéa Rask, suppleant

Stiftelsen MHFs fond för trafiksäkerhet

Björn Hibell, ledamot
Ulf Guttormsson, suppleant

Svenska föreningen för alkohol- och drogforskning (SAD)

Eva Ekeroth, ledamot
Björn Hibell, suppleant

Systembolagets råd för alkoholforskning (SRA)

Björn Hibell, ledamot

Alkoholkommittén

Björn Hibell, ledamot

Nätverket för den aktuella drogsituationen i Sverige (NADiS)

Thomas Hvitfeldt

Samrådsgruppen för narkotikafrågor

Ulf Guttormsson

Thomas Hvitfeldt

Marknadsföring

Under året har CAN ställt ut vid tre stora arrangemang, Sverige mot narkotika i Örebro, Förebygg.nu i Göteborg och ICAA-konferensen i Stockholm.

Marknadsföring har även skett via pressmeddelanden, presskonferenser, hemsidan, annonser på Drogportalen och i Alkohol & Narkotika, direktreklam för nya rapporter, kurser och tidningen till särskilda målgrupper samt via de olika elektroniska nyhetsbrev CAN regelbundet skickar ut till olika målgrupper.

En ny presentationsbroschyr samt ett presentationsblad på engelska har tagits fram. CANs webbplats och nyhetsbrev är de främsta kanalerna för marknadsföring av CANs produkter.

CANs drogforskningspris

Med anledning av CANs 100-årsjubileum 2001 inrättades ett årligt drogforskningspris. Pris-tagaren utses av en kommitté som består av Gabriel Romanus (ordförande), professor Peter Allebeck, professor Claudia Fahlke, docent Tom Nilsson och professor Thor Norström. Priset delades ut vid CANs årsmöte den 31 maj.

Kommittén beslutade att 2007 års pris skulle tilldelas professorerna Jörgen Engel och Lars Terenius. Jörgen Engel, professor i farmakologi vid Göteborgs universitet, har under drygt 30 år ägnat sig åt neurobiologisk forskning inom beroendområdet. Redan på 1970-talet kunde han, tillsammans med andra, påvisa att alkohol aktiverar signalsubstansen dopamin i hjärnan. Dopaminsystemet utgör en viktig komponent i hjärnans så kallade ”belöningssystem”.

Jörgen Engels fortsatta systematiska forskningsarbete har gett oss viktig grundläggande kunskap om hur beroendeframkallande droger kan ge tillfälliga förändringar i aktiviteten i belöningssystemen – vilket i sin tur kan påverka beroendutvecklingen. Hans resultat visar också på nya möjligheter att farmakologiskt behandla personer med såväl alkohol- som nikotinberoende.

Lars Terenius, professor i experimentell beroendeforskning och chef för Molekylärmedicinskt centrum vid Karolinska institutet, är sedan många år världsledande inom neurobiologiskt inriktad beroendeforskning. Han var en av huvudpersonerna bakom upptäckten av kroppsegna opiater, så kallade endorfiner. Kunskapen om dessa, och andra neuropeptider, är centrala för förståelsen av såväl hjärnans belöningssystem som smärtmekanismer. Lars Terenius har bland annat kartlagt verkningsmekanismer för opioider, deras receptorer och hur de verkar genom kroppsegna system, vilket kraftfullt bidragit till kunskapen om hur läkemedel och beroendeframkallande substanser verkar i hjärnan. Det har också bidragit till viktig kunskap om verkningsmekanismerna för farmakologisk behandling av opiat- och alkoholberoende.

Organisationen

CANs stadgar

CANs ändamål beskrivs i paragraf 1 i stadgarna på följande sätt: ”Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) har till uppgift att främja saklig upplysning om verkningar på individ och samhälle av alkohol- och narkotikabruk, liksom om vägar och medel att förekomma och bekämpa alkoholskador och motverka icke-medicinskt bruk av narkotika.”

Varje ansluten organisation ska utse högst sex ombud till ombuds församlingen, som är CANs högsta beslutande organ.

Styrelsen består av minst fjorton ledamöter. Regeringen utser en ledamot, tillika ordförande, samt ersättare för denne. Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap utser två ledamöter med ersättare medan Vetenskapsrådet, Statens folkhälsoinstitut och Socialstyrelsen vardera utser en ledamot samt ersättare. Ombuds församlingen utser minst åtta ledamöter med ersättare. Dessutom har CANs personal rätt att utse en representant med ersättare.

CANs verksamhetsår är kalenderår.

CANs uppgifter

CAN är ett folkrörelseanknutet serviceinriktat informationsorgan i drogfrågor med nära anknytning till staten. CAN är en kunskapsbank som förebygger missbruk av alkohol, narkotika och andra droger genom att ge service med fakta. Med en god förankring i forskningen har CAN till uppgift att tillhandahålla och sprida saklig droginformation, i första hand till personer som arbetar med drogfrågor. Via många olika kanaler såsom kurser, konferenser, bibliotek, publikationsverksamhet, frågeservice och hemsidor förs kunskapen ut till olika målgrupper. Samverkan med medlemsorganisationerna ägnas speciellt intresse.

Inom ramen för riksdagens drogpolitiska beslut 1984 (proposition 1984/85:19) beskrivs CANs arbetsuppgifter på följande sätt: ”Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) skall ha rollen som förmedlare av basfakta på drogområdet. En av huvuduppgifterna skall vara att samlat följa och sprida information om förändringar på drogområdet. CAN skall också vara ett serviceorgan för folkrörelser och organisationer i deras droginformation.”

Från 1 januari 2002 har CAN tecknat ett avtal med staten (socialdepartementet). I detta avtal specificeras de områden som CAN skall arbeta med.

Inriktningen av verksamheten under 2007 har haft följande mål:

- Genom CANs bibliotek, frågeservice och annan basfaktaförmedlande verksamhet ge service med dokumentation till organisationer, myndigheter, forskare, informatörer och övriga intresserade.
- Genom materialproduktion, kurser och konferenser tillhandahålla forskning och andra fakta på ett överskådligt sätt.
- Genom en populärvetenskaplig tidskrift föra ut aktuell forskning och företeelser inom drogområdet samt medverka till debatt.
- Bistå med fakta och råd om material och metoder till ungdomar, lärare, föräldrar och andra vuxna som arbetar med ungdomar.

- Genom undersökningar och kartläggningar belysa drogsituationen.
- Genom fortbildning, samverkan och information till organisationer bidra till ökad kunskap och samarbete inom drogområdet.
- Tillsammans med länsombuden stimulera till och genomföra regionala drogförebyggande aktiviteter.
- Genom internationella kontakter bidra till produktion och spridning av kunskap inom drogområdet.

Styrelse

CANs styrelse har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter, utsedda av:

Regeringen

Ordförande Göran Magnusson

Statens folkhälsoinstitut

Sven Andreasson

Socialstyrelsen

Ulf Malmström

Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap

Peter Allebeck, Karolinska institutet

Thor Norström, Sociologiska institutionen, Stockholms universitet

Medicinska forskningsrådet

Bo Söderpalm, Sektionen för psykiatri och neurokemi, Sahlgrenska universitetssjukhuset, Göteborg

CANs ombudsförsamling

Börje Carlsson, Hela Människan

Rolf Jönsson, RF

Håkan Kjellsson, IOGT-NTO (vice ordförande)

Gunilla Lilja Persson, Lions

Åsa Magnusson, RAM

Christina Pettersson, KSAN

Lars Olov Sjöström, MHF

Per-Olof Svensson, SBF

CANs personal

Claes Olsson

Suppleanter, utsedda av:

Regeringen

Sven Andreasson, Statens folkhälsoinstitut

Statens folkhälsoinstitut

Ingrid Bolmgren

Socialstyrelsen

Annika Remaeus

Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap

Gunnel Hensing, Socialmedicinska avdelningen, Göteborgs universitet

Åke Bergmark, Institutionen för socialt arbete, Mittuniversitetet, Östersund

Medicinska forskningsrådet

–

CANs ombudsförsamling

Christer Pahlsson, SFF

Andrine Lood, NBV

Assar Åkerman, FMN

Julie Ikomi Kumm, SIMON

Robert Damberg, UNF

Oskar Williamsson, RIF

Sven-Erik Lilja, SLN

Björn Höjer, SAN

CANs personal

Jane Erlandsson

Arbetsutskott

Styrelsens arbetsutskott har haft följande sammansättning: Peter Allebeck, Rolf Jönsson, Håkan Kjellsson, Göran Magnusson (ordf) och Christina Pettersson.

Revisorer

Ordinarie revisorer, utsedda av

Länsstyrelsen i Stockholms län

Avd dir Gunnar Svanfeldt, Länsstyrelsens socialenhet, Stockholm

CANs ombudsförsamling

Aukt revisor Håkan Björklund, Ranby Björklund, Stockholm

Valeri Surell, MHF, Stockholm

Revisorsuppleanter, utsedda av

Länsstyrelsen i Stockholms län

–

CANs ombudsförsamling

Aukt revisor Anne Lengholt, Ranby Björklund, Stockholm

Ekonomichef Tore Andersson, IOGT-NTO, Stockholm

Ombudsförsamling

Stadgarna ger varje organisation rätt att i förbundets ombudsförsamling representeras av ett ombud för varje påbörjat 20 000-tal medlemmar. Organisationen får dock representeras av högst sex ombud.

Organisationer som inte enbart har direktanslutna medlemmar har rätt att representeras av det antal ombud som styrelsen beslutar. Förteckningen visar antalet ombud för de olika organisationerna vid utgången av verksamhetsåret 2007.

Organisation	Antal ombud
Alkoholpolitiskt Forum.....	1
Arbetarnas bildningsförbund.....	2
FAS-föreningen.....	1
Fritidsforum.....	1
Föreningen för Minnesotamodellen i Sverige.....	1
Försvaret mot droger.....	1
Hassela Solidaritet.....	1
Hela Människan.....	6
IOGT-NTO.....	3
IOGT-NTOs juniorförbund.....	2
Kooperativa förbundet.....	6
Korpen svenska motionsidrottsförbundet.....	6
Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor.....	1
Lions Clubs International.....	1
Motorförarnas helnykterhetsförbund.....	2
MHF-Ungdom.....	1
Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet.....	2
Nykterhetsrörelsens scoutförbund.....	1
Riksförbundet för alkohol- och drogförebyggare.....	1
Riksförbundet för fältarbetare.....	1
Riksförbundet för hjälp åt narkotika- och läkemedelsberoende.....	1
Riksförbundet föräldraföreningen mot narkotika.....	1
Riksförbundet Hem och Skola.....	3
Riksförbundet mot alkohol- och narkotikamissbruk.....	2
Riksförbundet narkotikafritt samhälle.....	1
Riksförbundet Sveriges invandrare mot narkotika.....	1
Riksföreningen för alkohilmottagningar.....	1
Riksidrottsförbundet.....	6
Rädda Barnen.....	6
Studieförbundet Bilda.....	2
Studieförbundet Vuxenskolan.....	2
Svenska frisksportförbundet.....	1
Svenska narkomanvårdsförbundet.....	1

Svenska narkotikapolisföreningen	1
Svenska sällskapet för nykterhet och folkuppfostran.....	1
Sveriges akademikers nykterhetsförbund.....	1
Sveriges blåbandsförbund	1
Sveriges blåbandsungdom.....	1
Sveriges kommuner och landsting	1
Sveriges lärares nykterhetsförbund	1
Sveriges polismäns helnykterhetsförbund.....	1
Tjänstemännens centralorganisation	6
Ungdomens nykterhetsförbund	1

Under året har Svenska Scoutförbundet begärt sitt utträde ur CAN och Alkoholpolitiskt forum antagits som ny medlem.

Årsmöte

Årsmöte med CANs ombudsförsamling hölls den 31 maj 2007 i Katasalen i ABF-huset i Stockholm. I årsmötet deltog 28 ombud, styrelsen, särskilt inbjudna gäster samt CANs personal. Chefen för EU-representationen Anders Henriksson talade om ”EUs arbete för att minska alkoholskadorna”. Därefter delades CANs drogforskningspris för 2007 ut till professor Jörgen Engel och professor Lars Terenius.

Ekonomisk redogörelse

För verksamhetsåret 2007 har CAN genom avtal med staten erhållit statsbidrag om 12 479 tkr samma belopp som 2006, vilket är en minskning med 85 tkr sedan 2004.

Intäkterna utöver statsbidraget uppgick till 2 983 tkr vilket är 648 tkr mer än förra budgetåret. Den viktigaste anledningen till att intäkterna ökat är att CAN under 2007 genomfört undersökningar om skolelevers drogvanor på uppdrag. Personal och lokalkostnader har uppgått till 11 739 tkr. Kostnader för basfaktaförmedling uppgår till 2 188 tkr.

Resultat efter finansiella poster uppgår till 200 tkr som förts till CANs verksamhetsreserv. Redovisat resultat efter bokslutsdispositioner uppgår till 0.

I övrigt hänvisas till bifogade resultaträkningar, fondredovisningar och balansräkningar för verksamhetsåret och föregående verksamhetsår.

Resultaträkning (tkr)

	Not	2007	2006
Verksamhetens intäkter			
Statsbidrag		12 479	12 479
Övriga intäkter	1	2 971	2 323
Medlemsavgifter		12	12
Summa intäkter		15 462	14 814
Verksamhetens kostnader			
Basfaktaförmedling	2	-2 188	-2 921
Undersökningar och statistik	3	-933	-571
Organisationssamverkan	4	-209	-209
Regional verksamhet	5	-333	-321
Internationellt samarbete	6	-107	-131
Lokalkostnader		-2 499	-2 517
Övriga kostnader	7	-1 202	-1 230
Personalkostnader	8	-8 038	-7 589
Summa kostnader		-15 509	-15 489
Avskrivningar inventarier/datorer		-127	-166
Rörelseresultat		-174	-841
Finansiella intäkter		374	240
Resultat efter finansiella poster		200	-601
Bokslutsdispositioner			
Upplösning/avsättning verksamhetsreserv		-200	279
Upplösning/avsättning ungdomskonferenser		0	130
Upplösning/avsättning datakostnader		0	27
Upplösning/avsättning Drugsmart		0	135
Upplösning/avsättning drogforskningspris		0	30
Summa bokslutsdispositioner		-200	601
Redovisat resultat		0	0

Balansräkning (tkr)

	Not	2007	2006
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Inventarier/datorer	9	390	294
Summa anläggningstillgångar		390	294
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		74	821
Övriga kortfristiga fordringar		17	33
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		878	2298
Kassa och bank	10	10 020	10 326
Summa omsättningstillgångar		10 989	13 478
Summa tillgångar		11 379	13 772
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
CANs allmänna garantifond		3 683	3 683
Reserverade medel	11	3 232	3 032
Summa eget kapital		6 915	6 715
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		432	1 012
Övriga kortfristiga skulder		347	429
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 008	990
Förvaltade medel	12	2 677	4 626
Summa kortfristiga skulder		4 464	7 057
Summa kapital och skulder		11 379	13 772

Tilläggsupplysningar och noter (tkr)

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen. Om inte annat framgår är principerna oförändrade i jämförelse med föregående år.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp, som efter individuell bedömning beräknas bli betalt.

Varulager

Varulagret består i huvudsak av egentillverkat informationsmaterial och bedöms inte ha något kommersiellt värde. Materialet förbrukas i verksamheten och varulagret har därför inte upptagits till något värde.

I förekommande fall periodiseras kostnaderna för materialet och redovisas då som förutbetalad kostnad.

Anläggningstillgångar

Avskrivningar sker med hänsyn till bedömd ekonomisk livslängd från och med den månad anläggningstillgången tas i bruk.

Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

Datorer	5 år
Övriga inventarier	5 år

Anläggningstillgångar som har en anskaffningskostnad av högst 10 tkr eller som har en beräknad ekonomisk livslängd på högst 3 år kostnadsförs direkt.

Reserverade medel

Består av reserveringar avseende kommande ändamålsbestämda verksamheter.

Förvaltade medel

Avser influtna projektmedel vilka ännu ej förbrukats. Kvarstående medel redovisas därför som skuld.

Not 1	Övriga intäkter	2007	2006
	Tidskrift alkohol & narkotika	425	491
	Trycksaker	195	197
	Kursavgifter	187	362
	Uppdragsundersökningar	1 277	383
	Övriga intäkter	<u>887</u>	<u>890</u>
	Summa	2 971	2 323

Not 2	Kostnader basfaktaförmedling	2007	2006
	Bibliotek	407	545
	Tidskrift alkohol & narkotika	1 051	1 064
	Trycksaker	24	61
	Webbservice	509	841
	Kurs- och konferensverksamhet	<u>197</u>	<u>410</u>
	Summa	2 188	2 921
Not 3	Kostnader undersökningar och statistik	2007	2006
	Drogutvecklingen	<u>933</u>	<u>571</u>
	Summa	933	571
Not 4	Kostnader organisationssamverkan	2007	2006
	Kurser och konferenser	53	77
	Samarbetsprojekt	31	1
	Föreläsarbidrag	<u>125</u>	<u>131</u>
	Summa	209	209
Not 5	Kostnader regional verksamhet	2007	2006
	CANs länsombud	264	246
	Konferens- och kursverksamhet	<u>69</u>	<u>75</u>
	Summa	333	321
Not 6	Internationellt samarbete	2007	2006
	Internationell organisationssamverkan	107	125
	Resebidrag och projektstöd	<u>0</u>	<u>6</u>
	Summa	107	131

Not 7 Övriga kostnader

	2007	2006
Hyra anläggningstillgångar	71	17
Förbrukningsinventarier/material	111	251
Reparation och underhåll	12	13
Resekostnader/representation	9	16
Marknadsföring	113	88
Kontorsmaterial/trycksaker	129	96
Post och tele	292	291
Företagsförsäkringar	56	47
Förvaltningskostnader	154	171
Övriga externa tjänster	202	173
Övriga externa kostnader	<u>53</u>	<u>67</u>
Summa	1 202	1 230

Not 8 Personalkostnader

	2007	2006
Medelantalet anställda, med fördelning på kvinnor och män har uppgått till:		
Kvinnor	8,5	7,5
Män	<u>8,0</u>	<u>8,0</u>
Totalt	16,5	15,5

Sjukfrånvaro perioden 20070101–20071231

Total sjukfrånvaro

Samtliga anställda 6,7%

Övriga kategorier redovisas ej p g a undantagsregeln i lagstiftningen som säger att uppgiften inte skall lämnas om antalet anställda i gruppen är högst tio eller om uppgiften kan hänföras till enskild individ. Med grupp avses både kön och ålderskategori.

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Styrelse, direktör, adm chef, 12 män samt 4 kvinnor

Löner och ersättningar har uppgått till:

Styrelsen och direktören	764	732
Övriga anställda	<u>4 696</u>	<u>4 381</u>
Totala löner och ersättningar	5 460	5 113
Sociala avgifter enligt lag och avtal	1 852	1 622
Pensionskostnader (varav för direktören 253)	<u>697</u>	<u>740</u>
Totala löner, ersättningar, sociala avgifter och pensionskostnader	8 009	7 475
Övriga personalkostnader	<u>29</u>	<u>114</u>
Summa	8 038	7 589

Not 9	Inventarier	2007	2006
	Ingående anskaffningsvärde	801	982
	Årets inköp	224	130
	Anskaffningsvärde utrangerade tillgångar	<u>0</u>	<u>-311</u>
	Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 025	801
	Ingående avskrivningar enligt plan	-507	-652
	Årets avskrivningar enligt plan	-128	-166
	Avskrivningar utrangerade tillgångar	<u>0</u>	<u>311</u>
	Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	<u>-635</u>	<u>-507</u>
	Utgående planenligt restvärde	390	294
Not 10	Kassa och bank	2007	2006
	varav förvaltade likvida medel, se även not 12	2 677	4 626
Not 11	Reserverade medel	2007	2006
	Verksamhetsreserv	2 146	1 946
	Ungdomskonferens	289	289
	Filmverksamhet	69	69
	Organisationssamverkan	38	38
	Datakostnader	300	300
	Drugsmart	240	240
	Drogforskningspris	<u>150</u>	<u>150</u>
	Summa	3 232	3 032

Not 12 Förvaltade medel

	2007	2006
TSA	15	15
Beska droppar	129	129
Forskningsprojekt	1 488	1 292
Övriga projekt	<u>1 045</u>	<u>3 190</u>
Summa	2 677	4 626

Stockholm 20070424

Göran Magnusson
Ordförande

Håkan Kjellsson
Vice ordförande

Bo Söderpalm

Börje Carlsson

Rolf Jönsson

Gunilla Lilja Persson

Åsa Magnusson

Christina Pettersson

Lars Olov Sjöström

Sven Andreasson

Ulf Malmström

Peter Allebeck

Thor Norström

Per-Olof Svensson

Claes Olsson
Personalrepresentant

Björn Hibell
Direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits 20080512

Gunnar Svanfeldt

Håkan Björklund
Auktoriserad revisor

Valeri Surell

Av länsstyrelsen
i Stockholms län
utsedd revisor

Av CANs ombuds församling utsedda revisorer

Revisionsberättelse

Till ombudsförsamlingens årsmöte i CENTRALFÖRBUNDET FÖR ALKOHOL- OCH NARKOTIKAUPPLYSNING (CAN)

Org.nr 802000-5461

Vi har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens förvaltning i CAN för räkenskapsåret 2007. Det är styrelsen som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen och för att årsredovisningslagen tillämpas vid upprättandet av årsredovisningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens tillämpning av dem samt att bedöma de betydelsefulla uppskattningar som styrelsen gjort när de upprättat årsredovisningen samt att utvärdera den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i föreningen för att kunna bedöma om någon styrelseledamot är ersättningskyldig mot föreningen. Vi har även granskat om någon styrelseledamot på annat sätt handlat i strid med lagen om ekonomiska föreningar, årsredovisningslagen eller föreningens stadgar. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av föreningens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Styrelseledamöterna och direktören har enligt vår bedömning inte handlat i strid med föreningens stadgar. Vi tillstyrker att ombudsförsamlingens årsmöte beviljar styrelsens ledamöter och direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 12 maj 2008

Gunnar Svanfeldt

Håkan Björklund
Auktoriserad revisor

Valeri Surell

Av Länsstyrelsen
i Stockholms län
utsedd revisor

Av CANs ombudsförsamling utsedda revisorer

Anställda på CANs kansli, 31 december 2007

Annika Andersson	regionalkonsulent/webbredaktör
Margaretha Ardenstedt	administrativ chef
Kerstin Aulin	bibliotekarie
Eva Ekeröth	informationschef
Jane Erlandsson	receptionist
Erik Fender	forskningssekreterare
Ulf Guttormsson	forskningssekreterare
Britta Grönlund	sekreterare
Viveka Göthe	kamrer
Staffan Hasselgren	chefredaktör
Björn Hibell	direktör
Jimmie Hjärtström	webbredaktör
Thomas Hvitfeldt	forskningssekreterare
Evelina Johansson	webbredaktör
Miriam Klint	bibliotekarie
Alf Kronvall	informatör
Susanna Odin	projektsamordnare Local Hero
Claes Olsson	bibliotekschef
Linnea Rask	forskningssekreterare (tjänstledig)
Mia Sundelin	organisationskonsulent/webbredaktör
Åsa Thernell	bibliotekarie
Per Thorpman	vaktmästare
Elisabeth Öhrnberg	chefsekreterare

CANs länsombud, 31 december 2007

Stockholms län	Gunnar Åberg
Stockholms län	John van den Tempel
Stockholms län	Ann-Sofie Soleby Eriksson
Uppsala län	Anna Möller
Södermanlands län	Jörgen Carlsson
Östergötlands län	Lars Ström
Jönköpings län	Hans-Olav Austli
Kronobergs län	Kjell Johansson
Kalmar län	Eva Hydén
Gotlands län	Håkan Jonsson
Blekinge län	Marie-Louise Svensson
Skåne län	Ann-Christine Lundqvist
Skåne län	Eva Renhammar
Skåne län	Ulla-Britt Hedenby
Skåne län	Patrik Runesson
Hallands län	Leif Arne Gustavsson
Västra Götalands län	Ulrika Ankargren
Västra Götalands län	Sören Eriksson
Västra Götalands län	Bo Frid
Göteborgs stad	Kristina Jung
Värmlands län	Maude Johansson
Örebro län	Marie Montin
Västmanlands län	Berndt Pettersson
Dalarnas län	Åke Nyström
Gävleborgs län	Sven Persson
Västernorrlands län	Maria Sjöberg
Jämtlands län	Thomas Andersson
Västerbottens län	Mats Lövgren
Norrbottnens län	Harald Segerstedt
Åland	Synnöve Jordas